

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U001842

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 20-05-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Крижановський Володимир Григорович

2. Volodymyr H. Kryzhanovskyi

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1730-0221

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 191

Назва наукової спеціальності: Архітектура та містобудування

Галузь / галузі знань: архітектура та будівництво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Архітектура та містобудування

Дата захисту: 29-05-2026

Спеціальність за освітою: 191 Архітектура та містобудування

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 000000000

Місцезнаходження: -----, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12953

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 67, 67.01.11, 67.01.09

Тема дисертації:

1. Композиційні засади відновлення музейних будівель
2. Compositional Principles for the Recovery of Museum Buildings

Реферат/анотація:

1. Дисертація присвячена визначенню композиційних засад відновлення музейних будівель, що набуває особливої актуальності в умовах масштабних руйнувань культурної спадщини України внаслідок воєнних дій. В роботі музеї розглянуто як специфічні архітектурні артефакти, що поєднують функції експоната та символу національної ідентичності. Мета дослідження полягає у визначенні та методичному обґрунтуванні композиційних засад, спрямованих на повернення об'єктам їхньої візуальної та змістовної цілісності. Об'єктом дослідження визначено музейні будівлі, предметом – композиційні засади їх відновлення; межі окреслено окремо розташованими музейними спорудами в Україні, що зазнали композиційних втрат. У першому розділі «Історіографія, нормативна база та методика дослідження відновлення музейних будівель» сформовано нормативно-теоретичне підґрунтя роботи: систематизовано національні нормативно-правові акти, будівельні норми та міжнародні документи, релевантні до охорони й відновлення музейних об'єктів, і

виявлено недостатню конкретизацію вимог саме до композиційного обґрунтування рішень, а також сучасних цифрових інструментів фіксації (3D-сканування, 3D-моделювання, HBIM). Узагальнено наукову літературу з архітектурної композиції, музейної архітектури, музеєзнавства та проблематики збереження нерухомої спадщини, що дало підстави уточнити понятійний апарат і визначити дослідницьку методику як послідовність взаємопов'язаних етапів «аналіз п типологізація п діагностика втрат п добір рішень». У другому розділі «Типологія, об'ємно-планувальна організація та архітектурна композиція музейних будівель» розглянуто еволюцію музейної архітектури та показано зміну об'ємно-планувальних схем і композиційних домінант у зв'язку з розвитком музейних функцій. Обґрунтовано, що функціональна програма та сценарії руху відвідувачів визначають структуру музейного простору, зонування і взаємодію функціональних блоків, зокрема роль інтегральних (комунікаційних) просторів у поєднанні експозиційних, фондowych, освітніх, рекреаційних і адміністративних зон. Систематизовано типологічні критерії музеїв (профіль, кількість відвідувачів, форма власності, вид музейного середовища) та уточнено, що містобудівне розташування й стильова належність впливають на композиційну модель, ритміку фасадів і характер сприйняття маршрутів, що важливо враховувати при відновленні просторової логіки та образу будівлі. У третьому розділі «Засади відновлення композиційної цілісності музейних будівель» здійснено перехід від аналітики до прикладних інструментів. Запропоновано типологію композиційних втрат (морфологічні, стильові, функціональні, планувальні, структурні, середовищні) і чотирирівневу шкалу їх ступенів (мінімальні, середні, критичні, фатальні), а фіксацію втрат рекомендовано вести через морфологічні зрізи (план, фасад, силует, маршрути) з оформленням «паспорта» та «карти» втрат. Систематизовано методи й прийоми відновлення та визначено логіку їх добору залежно від юридичного статусу музейної споруди, типу і ступеня втрат. Показано, що критерії автентичності, адаптивності та виразності слугують підставою для зіставлення альтернативних методів та прийомів і дозволяють узгоджувати збереження цінностей із сучасними потребами музею. Розроблено поетапний алгоритм застосування композиційних засад відновлення і апробовано його на п'яти пошкоджених музейних об'єктах (Національний літературно-меморіальний музей Г. С. Сковороди, Іванківський історико-краєзнавчий музей, музей українських старожитностей В. В. Тарновського, Охтирський міський краєзнавчий музей, художній музей ім. А. І. Куїнджі), що демонструє придатність запропонованої логіки для формування рекомендацій у різних вихідних умовах. За результатами дослідження сформовано загальні висновки, у яких підсумовано встановлені нормативно-теоретичні передумови та отримані прикладні результати: від виявлення прогалин регламентації до розроблення типології втрат, критеріїв допустимості втручань і алгоритму вибору методів відновлення, орієнтованого на повернення музейній будівлі візуальної та смислової цілісності.

2. The dissertation defines compositional principles for the recovery of museum buildings, which is especially relevant given the large-scale destruction of Ukraine's cultural heritage due to military actions. Museums are treated as architectural artefacts combining the role of an exhibit and a symbol of national identity. The research aims to define and methodologically substantiate compositional principles for restoring the visual and semantic integrity of such objects. Object: museum buildings; subject: compositional recovery principles; scope: standalone museums in Ukraine that have sustained compositional losses. Chapter 1 "Historiography, Regulatory Framework and Research Methodology for the Recovery of Museum Buildings" establishes the normative and theoretical basis: national legislation, building regulations and international documents are systematised, and gaps are identified in requirements for compositional substantiation, as well as in regulating digital recording tools (3D scanning/modelling, HBIM). The literature on architectural composition, museum architecture, museology and immovable-heritage preservation is synthesised, clarifying the conceptual framework and defining the methodology as "analysis п typologisation п diagnosis of losses п selection of decisions". Chapter 2 "Typology, Volumetric-Planning Organisation and Architectural Composition of Museum Buildings" examines the evolution of museum architecture and changes in volumetric-planning schemes and compositional dominants alongside shifting museum functions. The functional programme and visitor movement scenarios are shown to shape spatial structure, zoning and interaction of functional blocks, including integral (circulation) spaces linking exhibition, storage, educational, recreational and administrative areas. Typological criteria (profile, visitor numbers,

ownership, type of museum environment) are systematised, showing that urban location and stylistic affiliation influence the compositional model, façade rhythm and route perception, which matters for recovering spatial logic and the building's image. Chapter 3 "Principles for the Recovery of the Compositional Integrity of Museum Buildings" moves from analysis to applied tools. A typology of compositional losses (morphological, stylistic, functional, planning, structural, environmental) and a four-level scale (minimal, moderate, critical, fatal) are proposed; recording is recommended via morphological sections (plan, façade, silhouette, routes) using a "passport" and "map" of losses. Recovery methods and techniques are systematised and their selection is linked to legal status and to the type and degree of losses within the decision logic "status/type/degree → method/technique", ensuring a consistent transition from diagnosis to recommendations. Authenticity, adaptability and expressiveness are defined as criteria for comparing alternatives and aligning value preservation with contemporary museum needs. A step-by-step algorithm is developed and tested on five damaged museum objects, confirming applicability under different initial conditions. General conclusions summarise the normative and theoretical premises and the applied results: from identifying regulatory gaps to developing a loss typology, criteria for admissibility of interventions, and an algorithm for selecting recovery methods aimed at restoring a museum building's visual and semantic integrity.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Крижановський В. Г. Можливі проблеми та конфліктні ситуації відновлення музейно-виставкових об'єктів (урбаністичний аспект). Теорія та практика дизайну. 2024. № 32. С. 36–44. <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2024.32.5>
- 2. Крижановський В. Г. Архітектура музейних будівель: засади адаптації до умов воєнного стану. Українська академія мистецтва: збірник наук праць. Вип. 35. Київ, 2024. С. 35–45. <https://doi.org/10.32782/2411-3034-2024-35-4>
- 3. Крижановський В. Г. Архітектурно-художні та конструктивні особливості музейних та виставкових закладів. Теорія та практика дизайну. 2024. № 33. С. 53–61. <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2024.33.5>
- 4. Крижановський В. Г. Тенденції відновлення архітектурних пам'яток музейного призначення в Україні. Теорія та практика дизайну. 2025. № 36. С. 65–74. <https://doi.org/10.32782/2415-8151.2025.36.6>

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення стану навколишнього середовища

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: «Архітектура: історія, сучасні тенденції та збереження об'єктів історико-культурної спадщини» (реєстраційний номер 0124U001904 від 18.02.2024 р.).

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Міхеєнко Катерина Миколаївна
2. Kateryna M. Mikheienko

Кваліфікація: к. арх., доцент, 18.00.01**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-1707-9598**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури**Код за ЄДРПОУ:** 02214165**Місцезнаходження:** вул. Вознесенський узвіз, Київ, 04053, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство культури України**Ідентифікатор ROR:****VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів****Офіційні опоненти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Новосельчук Наталія Євгенівна
2. Novoselchuk Natalia E.

Кваліфікація: к. арх., доц., 18.00.01**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний університет "Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка"**Код за ЄДРПОУ:** 02071100**Місцезнаходження:** проспект Віталія Грицаєнка, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:** 0554d9k40**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Костюченко Ольга Анатоліївна
2. Olha A. Kostiuchenko

Кваліфікація: к. арх., доцент, 18.00.02**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний авіаційний університет

Код за ЄДРПОУ: 01132330

Місцезнаходження: проспект Любомира Гузара, Київ, 03058, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Прибега Леонід Володимирович

2. Leonid V. Prybega

Кваліфікація: к.арх., професор, 18.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3098-2597

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесеньський узвіз, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Давидов Анатолій Миколайович

2. Anatolii Davydov

Кваліфікація: к. арх., доцент, 18.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2009-1491

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесеньський узвіз, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Чернявський Володимир Георгійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Чернявський Володимир Володимирович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Трошкіна Олена Анатоліївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна